

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Kenniscentrum InfoMil
**Nationaal
Samenwerkingspro-
gram
ma Luchtkwaliteit (NSL)**

6 februari 2022

Inhoudsopgave

Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)	3
Systematiek NSL	3
Monitoring	4
Uitvoering luchtkwaliteitsmaatregelen	5
Verlenging Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	7
Vragen en antwoorden Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	10
Overgangsrecht bij NSL-projecten onder de Omgevingswet	10
Overgang NSL-maatregelen onder de Omgevingswet	11
Zie ook	12
Colofon	13

Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)

Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is een plan om de luchtkwaliteit in Nederland te verbeteren. Het NSL houdt rekening met voorgenomen grote projecten die de luchtkwaliteit verslechteren en zet hier maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren tegenover. Het pakket van maatregelen is zo opgesteld dat het de negatieve effecten van de ruimtelijke projecten ruimschoots compenseert.

Het doel van het NSL is te voldoen aan de Europese grenswaarden voor fijn stof (PM₁₀) in 2011 en stikstofdioxide (NO₂) in 2015.

De onderliggende pagina's bevatten informatie over het opstellen en uitvoeren van het NSL. Verder vindt u informatie over de monitoring van het NSL en het doen van meldingen van wijzigingen.

Systematiek NSL

Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is een plan om de luchtkwaliteit in Nederland te verbeteren. Het NSL houdt rekening met voorgenomen grote projecten die de luchtkwaliteit verslechteren en zet hier maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren tegenover. Het pakket van maatregelen is zo opgesteld dat het de negatieve effecten van de ruimtelijke projecten ruimschoots compenseert.

Noodzaak

Nederland heeft de Europese normen voor PM₁₀ op 1 januari 2005 en voor NO₂ op 1 januari 2010 niet gehaald. Nederland kan in het algemeen wél voldoen aan de normen voor de andere stoffen in de [Europese richtlijn luchtkwaliteit](#). Lidstaten kunnen op basis van de richtlijn uitstel vragen om aan de normen te voldoen. Voorwaarde hiervoor is dat de lidstaat aantoonbaar binnen een uitsteltermijn wel aan de normen te kunnen voldoen. Deze termijn is maximaal zes jaar voor PM₁₀ en vijf jaar voor NO₂.

De Nederlandse overheid laat in het NSL zien hoe zij de normen voor PM₁₀ en NO₂ in respectievelijk 2011 en 2015 gaat halen. Het NSL vormde de basis voor het verzoek om uitstel aan de Europese Commissie, het zogenaamde derogatieverzoek. Op 7 april 2009 gaf de Europese Commissie het gevraagde uitstel. Het [Besluit derogatie](#) wijst de zones en agglomeraties aan die uitstel hebben gekregen om aan de normen voor PM₁₀ en NO₂ te voldoen.

Doelen NSL

Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit NSL geeft aan dat overal in Nederland, met het verkregen uitstel ([derogatie](#)), op de daarvoor gestelde tijden wordt voldaan aan de geldende Europese luchtkwaliteitsnormen voor PM₁₀ (2011) en NO₂ (2015).

Het NSL heeft twee hoofddoelen:

- Het verbeteren van de luchtkwaliteit voor de volksgezondheid zodat aan de Europese grenswaarden wordt voldaan.
- Het bieden van ruimte voor ruimtelijke projecten en faciliteren van de onderbouwing daarvan voor luchtkwaliteit.

Grondslag en looptijd

De Wet milieubeheer (Wm), artikel [5.12](#) en verder, vormt de juridische grondslag voor het NSL. Het NSL werd op 1 augustus 2009 van kracht, met een looptijd tot 1 augustus 2014. Vervolgens is het NSL verlengd

tot en met 31 december 2016. Daarna is het NSL voor een tweede keer verlengd tot en met de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Gevolgen

Sinds het NSL op 1 augustus 2009 in werking trad:

- Moet Nederland uiterlijk op 11 juni 2011 aan de jaargemiddelde en daggemiddelde normen voor PM₁₀ voldoen (zonder uitstel was dit januari 2005). Tot die tijd gelden tijdelijk verhoogde grenswaarden.
- Moet Nederland uiterlijk op 1 januari 2015 aan de jaargemiddelde norm voor NO₂ voldoen (met uitzondering van de agglomeratie Heerlen/Kerkrade die al op 1 januari 2013 moet voldoen). Zonder uitstel was dit in januari 2010. Tot die tijd gelden tijdelijk verhoogde grenswaarden.
- Geldt dat een project 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdraagt aan de luchtverontreiniging, als het effect op de luchtkwaliteit minder is dan 3% van de jaargemiddelde grenswaarde van 40 microgram/m³ (dus minder dan 1,2 microgram/m³).
- Kan het bevoegd gezag het NSL gebruiken om een project te onderbouwen dat 'in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging op voorwaarde dat het project in het NSL staat.
- Zijn overheden verplicht de maatregelen in het NSL uit te voeren.
- Is het monitoringstelsel van kracht.

Tijdelijk verhoogde grenswaarden

Tijdens de derogatieperiode (tot en met 2015) waren verhoogde grenswaarden van kracht. De verhoogde grenswaarde voor PM₁₀ was 48 microgram per m³ voor de jaargemiddelde concentratie, in plaats van 40 microgram per m³. De daggemiddelde concentratie was 75 microgram per m³, in plaats van 50 microgram per m³. De daggemiddelde concentratie mag maximaal vijfendertig maal per kalenderjaar worden overschreden (zie [bijlage 2 bij de Wm](#), voorschrift 4.2).

De verhoogde grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie NO₂ was 60 microgram per m³ (zie [bijlage 2 bij de Wm](#), voorschrift 2.1a).

Wijziging project of maatregel melden

Een project of maatregel in het NSL kan gewijzigd, vervangen of toegevoegd worden via een melding aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat. Stemt de staatssecretaris in met de melding? Dan wordt deze onderdeel van het NSL, zie de [actuele lijst met ingestemde meldingen \(pdf, 196 kB\)](#).

Vindplaats

Het NSL is te downloaden van de [website van de rijksoverheid](#).

Monitoring

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat houdt de vinger aan de pols tijdens de looptijd van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Monitoring is nodig om zeker te stellen dat overal op tijd de grenswaarden worden gehaald.

Monitoring NSL

De monitoring van het programma NSL is belangrijk voor Nederland als geheel en voor alle deelnemende overheden in het bijzonder. En wel om de volgende redenen:

- Monitoring bewaakt het doel van het NSL: op tijd de luchtkwaliteitsnormen halen. Daarmee blijft het NSL een rechtsgeldige en eenvoudige onderbouwing voor luchtkwaliteit van (bouw-

-)projecten.
- Het levert een actueel overzicht op van de stand van uitvoering van maatregelen en projecten bij gemeenten, provincies en Rijkswaterstaat. Dit overzicht is ook te gebruiken als voortgangsrapportage voor Raad en College en om het verkeersmodel en RO-plannen te actualiseren.
- Het geeft een actueel beeld van de luchtkwaliteit in het afgelopen jaar. De rekenresultaten en kaartjes zijn te gebruiken om burgers en Raad en College te informeren.
- Het geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van de luchtkwaliteit. Als blijkt dat we de normen niet halen, kunnen de NSL-partners tijdig beginnen met het zoeken naar en uitvoeren van aanvullende maatregelen.
- Het voorziet in de benodigde informatie voor de verplichte jaarlijkse rapportage aan de EU.
- Het vormt de basis voor jaarlijkse actualisatie van het online rekenmodel [NSL-rekentool](#). Dat kunt u gebruiken om luchtkwaliteitsberekeningen uit te voeren en meldingen te onderbouwen.

De monitoring is als verplichting opgenomen in [artikel 5.14 van de Wet Milieubeheer \(Wm\)](#). Het verplicht betrokken bestuursorganen om jaarlijks aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat te rapporteren over de voortgang en uitvoering van de maatregelen en projecten die in het NSL zijn opgenomen en over de effecten daarvan op de luchtkwaliteit. De uitvoering van de monitoring NSL is vastgelegd in een [document met procesafspraken \(pdf, 1 MB\)](#), dat door de partners is vastgesteld.

Bureau Monitoring NSL

Bureau Monitoring NSL is opgericht door destijds het ministerie van VROM (nu IenM) voor de uitvoering van de monitoring NSL. Het bestaat uit een samenwerking tussen de organisaties RIVM en Rijkswaterstaat Leefomgeving/InfoMil. Andere betrokken partijen, hun taken en onderlinge verhoudingen zijn te vinden op de pagina [NSL - Partners](#).

Bureau Monitoring stelt jaarlijks de rapportage van de monitoring NSL en de verplichte rapportage luchtkwaliteit aan de Europese Commissie op. Daarvoor zijn gegevens nodig van alle betrokken overheden. Gemeenten, provincies en het rijk rapporteren jaarlijks over de genomen maatregelen, uitgevoerde projecten, de verkeersintensiteiten en andere relevante gegevens. Met deze gegevens kan de Monitoringstool de luchtkwaliteit over het afgelopen jaar berekenen. Overheden die niet deelnemen aan het NSL gebruiken ook de Monitoringstool om over de luchtkwaliteit te rapporteren. Ook zij leveren jaarlijks voor overschrijdingssituaties actuele gegevens aan op basis waarvan met de Monitoringstool de luchtkwaliteit berekend kan worden.

Bureau Monitoring informeert de overheden over de monitoring van het NSL en de rapportage door middel van digitale brieven.

Uitvoering luchtkwaliteitsmaatregelen

De daadwerkelijke uitvoering van luchtkwaliteitsmaatregelen uit plannen, zoals het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is van groot belang. Uiteindelijk telt het resultaat: de verbetering van de luchtkwaliteit. De Europese Commissie zal Nederland straks afrekenen op het halen van de grenswaarden in 2011 (PM₁₀) en 2015 (NO₂).

Uitvoeringsplicht

Om zeker te stellen dat de grenswaarden op tijd worden gehaald, kent het NSL een uitvoeringsplicht voor de maatregelen zoals die in het NSL zijn opgenomen. En als deze maatregelen onvoldoende effect blijken te hebben? Dan heeft de betrokken NSL-partner (rijk of regio) een inspanningsverplichting om na te gaan of door intensivering van bestaande maatregelen of inzet van aanvullende maatregelen

alsnog tijdig aan de grenswaarden voldaan kan worden.

Leidt dat niet tot het oplossen van het knelpunt? Dan hebben rijk en regio's gezamenlijk een resultaatverplichting om ervoor te zorgen dat voor afloop van de derogatieperiode het knelpunt is opgelost.

In de [NSL-Monitoringstool](#) kunt u zien welke maatregelen zijn opgenomen in het NSL en wat de stand van zaken daarvan is.

Resultaatverplichting

Alle NSL overheden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het te behalen resultaat, namelijk: overal op tijd aan de grenswaarden voldoen. Zo nodig moeten zij extra maatregelen inzetten (europees, nationaal, regionaal of lokaal). Wijzigingen in maatregelen worden doorgevoerd via de [meldingsprocedure](#) zoals genoemd in de [Wet milieubeheer art. 5.12](#) (lid 12: vergelijkbaar of positiever effect) of door wijziging van het NSL (lid 10).

Maatregelen

Het NSL bevat maatregelen die of de uitstoot (emissie) van schadelijke stoffen beperken of die de blootstelling (immissie) verminderen. Het gaat daarbij om fijnstof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂). Voor deze twee stoffen is het halen van de grenswaarden uit de [Europese richtlijn luchtkwaliteit](#) een (toekomstig) probleem. Alle andere stoffen die genoemd zijn in die richtlijn vormen in Nederland geen probleem.

De afgelopen jaren zijn al veel maatregelen ontwikkeld. En die ontwikkeling blijft doorgaan. In essentie gaat het om twee typen maatregelen:

1. Emissie beperkende maatregelen
2. Immissie beperkende maatregelen.

Tabel met type en voorbeelden

Type	Voorbeelden
1) Emissie beperken	Doorstroming op wegen verbeteren Openbaar vervoer verbeteren Milieuzone voor vrachtverkeer Schone gemeentelijke voertuigen Bij aanbesteding van diensten emissie-eisen stellen
2) Immissie beperken	(Geluid-)schermen langs en/of overkapping van

(snel-)wegen

Aanleg van rondwegen om dorpen/steden

Aanleg van groen langs wegen

Goede ruimtelijke ordening: kwetsbare groepen niet vlak bij wegen en bronnen situeren

Verlenging Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

Het NSL werd op 1 augustus 2009 van kracht en had een looptijd van 5 jaar tot 1 augustus 2014. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft in 2013 het NSL verlengd tot 1 januari 2017. Dit heeft zij op 25 maart 2013 in een [brief](#) aan de Tweede Kamer aangegeven. Provincies hebben aan gemeenten gevraagd of ze deel willen nemen aan een verlengd NSL.

Een inspraakprocedure over het verlengen van het NSL heeft in het najaar van 2013 plaatsgevonden. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft het [besluit tot verlenging van het NSL](#) op 17 december 2013 aangeboden aan de Tweede Kamer. Het besluit is gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 4 juni 2014. Op 5 juni 2014 werd [het Besluit verlenging NSL \(pdf, 253 kB\)](#) van kracht.

Hieronder staat informatie over de verlenging van het NSL. En ook over de mogelijke gevolgen van het wel of niet mee doen aan deze verlenging.

- [Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit](#)
- [Verlenging Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit](#)
- [\(Niet\) Meedoen in het verlengde NSL](#)
- [Uitvoeringsplicht maatregelen](#)
- [Onderbouwen van projecten \(bestemmingsplannen, vergunningen\)](#)
- [Knelpunten luchtkwaliteit en \(niet\) meedoen in het verlengde NSL](#)
- [Evaluatie en monitoring NSL](#)

Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is een samenwerkingsprogramma van de Rijksoverheid en lokale overheden. Het programma moet er voor zorgen dat Nederland op tijd aan de Europese grenswaarden voor fijnstof en stikstofdioxide voldoet. Doel van het NSL is het verbeteren van de luchtkwaliteit voor de volksgezondheid, en het bieden van ruimte voor en bijdragen aan de onderbouwing van ruimtelijke projecten. Het NSL bevat een pakket aan maatregelen waarmee Nederland overall op tijd voldoet aan de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit. In het NSL zijn ruimtelijke ontwikkelingen meegenomen waarover het bevoegd gezag binnen de looptijd van het NSL een besluit neemt.

Meer informatie vindt u ook op de pagina: [Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit \(NSL\)](#). Of lees meer over het NSL in de Rijksoverheid brochure: [Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit](#).

Verlenging Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

Het NSL liep oorspronkelijk af op 1 augustus 2014. Toen was nog niet duidelijk of Nederland de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit (stikstofdioxide) op 1 januari 2015 zou halen. De monitoringsresultaten van 2012 lieten nog overschrijdingen zien voor 1 januari 2015. Maar, pas in de loop van 2016 wijzen de meetresultaten over 2015 uit of Nederland daadwerkelijk wel of niet aan de grenswaarden voor stikstofdioxide voldoet. Daarom is het wenselijk de huidige aanpak nog enige tijd voort te zetten. Met de verlenging van het NSL tot januari 2017 laat Nederland ook aan de Europese Commissie zien dat Nederland zich blijft inzetten om aan de grenswaarden te voldoen. De verlenging zorgt er ook voor dat de programmatoetsing van het NSL langer van toepassing is op de onderbouwing van projecten.

Het ministerie heeft de verlenging van het NSL niet gemeld aan de Europese Commissie. De verlenging van het NSL bevat geen verzoek tot uitstel voor het halen van de Europese grenswaarden. Melding van de verlenging van het NSL aan de Europese Commissie is daarom niet nodig.

De Regionaal Samenwerkingsprogramma's Luchtkwaliteit (RSL) hebben dezelfde looptijd als het NSL. RSL-partners die meedoen in de verlenging van het NSL moeten zorgen dat het RSL ook na 1 augustus 2014 van kracht blijft. De Wet milieubeheer zegt niet hoe dit moet. De regio kan zelf bepalen hoe zij dit vorm geeft, door verlenging of op een andere manier.

(Niet) Meedoen in het verlengde NSL

Als een gemeente dit niet nodig vindt met het oog op de concentraties in dat gebied, kan een gemeente besluiten niet meer mee te doen aan een verlengd NSL. De provincie coördineert de deelname.

De Provincie heeft gemeenten gevraagd een besluit te nemen over verlenging van het NSL. Waarom? Het Rijk hanteert als uitgangspunt dat het programmeergebied van het NSL niet wijzigt. Het Rijk heeft de provincies gevraagd of ze hier mee in kunnen stemmen. Een aantal provincies vraagt hiervoor een besluit van de gemeenten.

Uitvoeringsplicht maatregelen

De uitvoeringsplicht van NSL-maatregelen geldt ook als een gemeente niet meedoet aan het verlengde NSL. In artikel 5.12, 11e lid Wet milieubeheer staat dat de uitvoeringsplicht ook na het NSL geldt. Dus de uitvoeringsplicht geldt ook tijdens een verlengd NSL. Dat betekent dat de NSL-partners de maatregelen moeten hebben uitgevoerd op de in het NSL bij die maatregelen genoemde tijdstippen. Als in het NSL niet uitdrukkelijk een datum van uitvoering staat, nemen de NSL-partners in ieder geval voor 1 augustus 2014 de maatregelen in uitvoering. Voor maatregelen die verbonden zijn aan projecten in het NSL is uitvoering alleen verplicht als het project wordt uitgevoerd.

De minister van Infrastructuur en Milieu kan handhavend ingrijpen als maatregelen niet uitgevoerd worden.

Onderbouwen van projecten (bestemmingsplannen, vergunningen)

NIBM blijft zolang als dat nodig is, ook na afloop van het (verlengde) NSL. U kunt daarom ook nog NIBM gebruiken voor projecten waarvan de besluitvorming plaatsvindt na afloop van het verlengde NSL.

Wel of niet deelnemen aan het NSL heeft geen gevolgen voor het gebruik kunnen maken van NIBM. Dat kan altijd behalve als het om broncategorieën of gebieden gaat die in de Regeling NIBM uitgezonderd zijn van toepassing van NIBM.

Als Nederland overall ruimschoots aan de normen voldoet, is NIBM niet meer nodig.

Gemeenten kunnen de Monitoringstool en Rekentool blijven gebruiken voor de onderbouwing van projecten en plannen als een aantal gemeenten niet meedoet met de monitoring. De gegevens in de

Monitoringstool zijn voldoende representatief. Voor die gebieden waar geen problemen meer zijn met de luchtkwaliteit zijn oudere gegevens goed genoeg. IenM brengt nu in kaart wanneer (bij welke concentraties, in welke gebieden) dit precies het geval is. IenM geeft daarmee ook duidelijkheid aan gemeenten over hun inspanning voor de monitoring onder het verlengde NSL.

Knelpunten luchtkwaliteit en (niet) meedoen in het verlengde NSL

Als een gemeente niet meedoet in het verlengde NSL, is de gemeente zelf aan zet om een oplossing te vinden voor een (dreigende) overschrijding van de Europese grenswaarden door:

- Als gemeente, of samen met een andere gemeente of provincie, een programma vast te stellen gericht op het bereiken van de grenswaarde (op basis van artikel 5.13 Wet milieubeheer).

Of

- Direct de redelijkerwijs mogelijke maatregelen te treffen om de grenswaarde te bereiken (artikel 5.13, vijfde lid, Wet milieubeheer).

Voor deze gemeenten geldt vanaf 1 augustus 2014 het generieke toezicht uit de Gemeentewet op de naleving van de Europese grenswaarden voor de luchtkwaliteit.

Het Rijk kan deze gemeenten aansprakelijk stellen voor de overschrijding van de Europese grenswaarden. Het Europese Hof kan Nederland veroordelen tot het betalen van een boete of dwangsom als Nederland de Europese verplichtingen niet naleeft. Voordat het Hof een boete of dwangsom oplegt is een ingebrekestelling, Hofprocedure en tweede Hofprocedure nodig. In die periode kan de overheid zorgen dat ze alsnog aan de Europese verplichtingen voldoet. Het Europese Hof kan pas een boete of dwangsom opleggen als overleg niet tot resultaat leidt en Nederland niet aan Europese verplichtingen gaat voldoen. Het Hof legt een eventuele boete op aan de rijksoverheid. Het Rijk kan die boete verhalen op een andere overheid volgens de Wet Nerpe. Hiervoor moet het Rijk aantonen dat de boete (deels) te wijten is aan verzuim van die overheid.

Evaluatie en monitoring NSL

De jaarlijkse monitoring van het NSL volgt de ontwikkeling van de luchtkwaliteit. De monitoring brengt de uitvoering van maatregelen en projecten in kaart en maakt een prognose van mogelijke overschrijdingen. Als uit de monitoring blijkt dat Nederland de grenswaarden voor luchtkwaliteit niet haalt, kunnen de NSL-partners extra maatregelen treffen.

Meedoen met het NSL betekent niet dat een gemeente elk jaar verkeersgegevens moet actualiseren in de Monitoringstool. De noodzaak tot actualiseren is afhankelijk van de concentraties in de gemeente en de ontwikkelingen die invloed hebben op de luchtkwaliteit. Voor gemeenten waar de concentratie ruim onder de grenswaarden blijft is een jaarlijkse actualisatie van gegevens meestal minder nodig. Zeker als geen veranderingen zijn geweest of te verwachten zijn die grote invloed hebben op de heersende concentraties.

In de [Handleiding monitoring NSL](#) staat een stappenplan. Met dit stappenplan kunnen gemeenten beoordelen of het actualiseren van gegevens in de Monitoringstool nodig is.

Het ministerie kijkt of het mogelijk is om de inspanningen van de gemeenten voor monitoring verder te beperken.

Een gemeente die niet meedoet in het verlengde NSL hoeft alleen mee te doen met de monitoring als de gemeente vermoedt dat er overschrijdingen van grenswaarden zijn. Als de luchtkwaliteit goed is en er geen overschrijdingen meer voorkomen, hoeft een gemeente niet langer mee te doen met de monitoring NSL. Dit volgt uit [artikel 4](#) van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.

Vragen en antwoorden Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

Vragen en antwoorden NSL

Toon op website : [Vragen en antwoorden Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit](#)

Overgangsrecht bij NSL-projecten onder de Omgevingswet

Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) bevat projecten die bijdragen aan de luchtverontreiniging en maatregelen om dit te compenseren. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet stopt het NSL. Overgangsrecht voorkomt belemmering van lopende projecten.

Monitoringstool NSL en overgangsrecht

De monitoringstool van de NSL geeft inzicht in de status van opgenomen projecten. Is de status van een project niet juist ingevoerd in de monitoringstool? Dan kan dat betekenen dat het NSL niet meer als basis voor besluitvorming gebruikt kan worden. Dit houdt in dat daarmee het overgangsrecht onder de Omgevingswet niet van toepassing is.

Statussen NSL-projecten

De status van een project is relevant voor het overgangsrecht dat onder de Omgevingswet op het project van toepassing kan zijn. Er zijn 4 statussen met elk hun juridische mogelijkheden. Het NSL kent de statussen:

- Besluit, financiering rond, aanbesteding en uitvoering
- In voorbereiding
- On hold
- Afgerond en vervallen

1. Besluit, financiering rond, aanbesteding en uitvoering

Het bevoegd gezag hoeft niets te doen om de projecten verder uit te voeren.

Het gaat hier om projecten die juridisch al verankerd zijn in onherroepelijke besluiten, zoals bestemmingsplannen, tracébesluiten of omgevingsvergunningen. Voor bestaande besluiten is in de [Invoeringswet Omgevingswet](#) overgangsrecht opgenomen.

Dit overgangsrecht houdt samengevat in:

- Bestaande ruimtelijke plannen worden onderdeel van het [tijdelijke deel van het Omgevingsplan](#) dat van rechtswege ontstaat bij inwerkingtreding van de Omgevingswet.
- [Bestaande vergunningen](#) worden omgevingsvergunningen op grond van de Omgevingswet.

2. In voorbereiding

De status 'In voorbereiding' betekent dat een project nog niet verankerd is in een juridisch bindend besluit. Het bevoegd gezag kan kiezen om de besluitvormingsprocedure te starten na inwerkingtreding van de Omgevingswet.

In dit geval moet het besluit én de procedure voldoen aan alle Ow-eisen. Let op: het NSL-programma kan dan niet meer als onderbouwing gebruikt worden.

Als het bevoegd gezag het NSL als grondslag wil gebruiken, moet de besluitvormingsprocedure van deze

projecten vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet opgepakt worden. Het NSL-programma kan formeel wel als grondslag gebruikt worden na inwerkingtreding van de Omgevingswet, maar het is beter om te kiezen voor een toetsing aan de EU-grenswaarden. Dit vanwege de kwetsbaarheid om een project te baseren op een programma dat wettelijk gezien is afgerond.

Het advies is om daarnaast een zelfstandig onderzoek uit te voeren op grond van het overgangsrecht (artikel 5.16, eerste lid, onder c Wet Milieubeheer).

De Invoeringswet Omgevingswet bevat overgangsrecht. Dit betekent dat procedures die zijn gestart vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet worden afgerond op basis van het oude recht.

- Voor tracébesluiten geldt dat als een ontwerp-tracébesluit ter inzage is gelegd op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet het oude recht van toepassing blijft tot het tracébesluit onherroepelijk wordt. Het oude recht blijft onder voorwaarden ook van toepassing op projecten die door de minister van Infrastructuur en Waterstaat bij ministeriële regeling zijn aangewezen. En waarvan de verkenning in een vergevorderd stadium is. Deze overgangsregels staan in artikel 4.44 en 4.45 van de Invoeringswet Omgevingswet.
- Bij besluiten (bijvoorbeeld omgevingsvergunningen voor afwijken van een bestemmingsplan) die het bevoegd gezag met een reguliere procedure voorbereidt, geldt dat het oude recht van toepassing blijft tot het besluit onherroepelijk is, als het bevoegd gezag:
  - Het besluit vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft bekendgemaakt.
  - Belanghebbenden in de gelegenheid heeft gesteld een zienswijze te geven (artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht).
- Bij besluiten (bijvoorbeeld een bestemmingplan) die het bevoegd gezag met een uitgebreide procedure voorbereidt, geldt dat: als het bevoegd gezag het ontwerpbesluit vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet ter inzage heeft gelegd, het oude recht van toepassing is tot het besluit onherroepelijk wordt.

3. On hold

De status On hold kan voor verschillende typen projecten van toepassing zijn. Zoals projecten die in voorbereiding zijn. Of voor projecten die al in uitvoering zijn, maar tijdelijk zijn stilgelegd. Bij een project in voorbereiding moet het bevoegd gezag een keus maken tussen de uitvoering met het NSL-programma als grondslag óf uitvoering onder de Omgevingswet.

4. Afgerond en Vervallen

Bij projecten met een status Afgerond of vervallen hoeft het bevoegd gezag geen actie te ondernemen.

Overgang NSL-maatregelen onder de Omgevingswet

Voor de maatregelen uit het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) geldt een uitvoeringsplicht. Zodra de Omgevingswet in werking treedt, vervalt de uitvoeringsplicht. De maatregelen die onder overgangsrecht vallen, moeten worden uitgevoerd.

Uitvoeringsplicht maatregelen

In de Wet milieubeheer (Wm) staat de verplichting om NSL-maatregelen uit te voeren. Dit staat in artikel 5.12, negende jo. elfde lid, van de Wm. Deze uitvoeringsplicht komt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet te vervallen. De Wm en de Omgevingswet voorzien beide *niet* in overgangsregels voor een uitvoeringsplicht. Als de maatregelen onderdeel zijn van Awb-besluiten die onder het algemene overgangsrecht gelden, moeten de maatregelen *wel* worden uitgevoerd.

Juridische mogelijkheden per status

Er zijn 4 statussen:

1. Niet ingevuld
2. In uitvoering of afgerond
3. Besluit of aanbesteding
4. Voornemen verzoek ontheffing uitvoeringsplicht

Niet ingevuld

Als een maatregel de status niet ingevuld heeft, is het onduidelijk welke status de maatregel heeft en óf er een besluit genomen is. Het bevoegd gezag moet dan het voortgangsformulier in de monitoringstool actualiseren.

In uitvoering of afgerond

Als een maatregel de status in uitvoering of afgerond heeft, hoeft het bevoegd gezag geen actie te ondernemen. De maatregelen worden uitgevoerd of zijn al gereed.

Besluit of aanbesteding

Als een maatregel de status besluit of aanbesteding heeft, moet het bevoegd gezag deze maatregel uitvoeren. Dit geldt op basis van het algemene overgangsrecht voor bestaande ruimtelijke besluiten. Meer uitleg over dit overgangsrecht staat op de pagina [Overgangsrecht projecten](#).

Voornemen verzoek ontheffing uitvoeringsplicht

Voornemen verzoek ontheffing uitvoeringsplicht houdt in dat het bevoegd gezag de desbetreffende maatregelen niet gaat uitvoeren. In de [nieuwsbrief](#) naar de NSL-partners met de wettelijke mogelijkheden is ook om aanvullende informatie en onderbouwing gevraagd over deze maatregelen. Hierdoor kan beoordeeld worden of de doelstelling van het NSL, namelijk het behalen van de EU-grenswaarden niet in gevaar komt.

Zie ook

- [Dossier luchtkwaliteit \(rijksoverheid.nl\)](#)
- [NSL en bijlagen](#)
- [Monitoringstool en NSL-Rekentool](#)
- [Handleiding monitoring NSL](#)
- [Handleiding Kaarten Monitoringstool NSL](#)

Colofon

URL: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/luchtkwaliteit/regelgeving/wet-milieubeheer/nsl/>

Datum: 6 februari 2022

Dit is een publicatie van:

Kenniscentrum InfoMil

www.infomil.nl

Post

Kenniscentrum InfoMil

Postbus 2232

3500 GE Utrecht

Bezoek

Kenniscentrum InfoMil

Lange Kleiweg 34

Rijswijk

Kenniscentrum InfoMil is onderdeel van Rijkswaterstaat Leefomgeving van Rijkswaterstaat, de uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Meer over Rijkswaterstaat vindt u op www.rijkswaterstaat.nl.